

tige og Rige, raadne vi ligesaavel dem, som slet ikke have nogen Skattevne i Penge, som dem, der have en saadan, og betragte vi dernæst de store Forandringer, som ville foregaae i Armeens hele Ordning derved, at den almindelige Tjenesteplygt fører den Formuende og Rige ind i Armeens Rækker ved Siden af den aldeles Fattige og Ubemlede, saa troer jeg, at den Tanke om Righed, der gjør sig gjældende og har gjort sig gjældende ved Hærlovens Behandling, ogsaa med en ubetinget og uafviselig Ret maa føre til, at vi vedtage de Endringsforslag, som her foreligger. Selv om vi vedtage dem, vil der jo dog altid være en stor Forskjel mellem de Enkelte i Armeens Rækker, idet den Eine vil have 10 eller 20 Rd. om Dagen, medens den Anden kun vil have 28 eller 24 s. om Dagen. Dette Forhold kan der naturligvis ikke være Spørgsmaal om at udjævne; men der kan være Spørgsmaal om at forhindre, at medens den Eine lever i Overflødighed og Rigdom, liden den Anden Trang, Noget, der ikke vil undlade at medføre en Mængde Uorden og Misligheder i Armeen, og vi maa derfor stræbe hen til, at den Fattige, naar han er Soldat og staaer ved Siden af den Rige, ikke kommer til at føle, at han har det slettere end i sit Hjem; han maa have det omtrent ligesaa godt og fremfor Alt føle sig fri for den ligefremme Trangs haarde Tryk. Jeg troer derfor, at det er et retfærdigt, ja, endogsaa et nødvendigt Krav at stille Soldaten saaledes, at han med fuld Fortrøstning kan sige: Sa, ganske vist, det er en Byrde, jeg bærer, men jeg er dog saaledes stillet, at jeg kan klare den og ikke føler andet Tryk end selve Stillingen, jeg fulter ikke, har god Beklædning og er forshuet omtrent saaledes som i mit Hjem. Og naar vi nu betragte, hvorledes Almuen, hvorledes Arbeideren, hvorledes vore egne Tjenestefolk — thi det er egentlig dem, det rammer — i Almindelighed leve, da er det min Overbeviisning, at naar vi sammenligne den Koft og de Forhold, der i Almindelighed hører en Tjenestefolk hjemme, med den Koft, som en Mand kan erholde, naar han er Soldat, for den Lønning, han faaer, saa vil det vise sig, at der findes et uheldigt Misforhold. Sted. Nu kan det vel være, at man vil sige: Det

er vel saa, men en Forandring i saa Henseende vilde medføre saa store Byrder, at vi ikke tør gaae ind derpaa. Ja, mine Herrer, herpaa svarer jeg, at, have vi vedtaget de Forandringer, som vi nu have vedtaget, da maa vi ogsaa bære Conseqventerne deraf, og allerførst og fremmest bære dem paa dette Punkt. Vise vi os villige dertil nu, da ville vi faae at see, hvorledes det vil gaae med Vedtagelsen af Alt, hvad der kommer bagester. Her paa dette Punkt skal nemlig Spørgsmaalet afgjøres, ikke blot om Soldatens Stilling, men ogsaa, om Officerernes og Underbefalingsmændenes Stilling skal blive nogenlunde heldig og god, og det staaer for mig klart, at vi ved at afstemme over de Endringer, der vedrøre de Meniges Stilling, ogsaa stemme over samtlige de følgende Endringsforslag. Det er i det Hele taget en given Ting, at, naar vi have erkjendt det som en Pligt, at den høiere Befalingsmand kommer i en Stilling, som er nogenlunde god, saaledes at en Mand føler sig fristet til at arbejde sig frem, da er den allerførste Betingelse, som gaaer forud for alle de andre, den, at den menige Mand ogsaa er stillet saaledes, at de billige Krav, han har, blive tilfredsstillende. Det staaer altsaa saaledes for mig, at, naar vi ville have en nogenlunde god Udsigt til at see heldige Forslag om det hele Militairvæsens Stilling førte igjennem, da er det en Betingelse, at vi ikke fuldkaste dem ved de første Afstemninger, der idag komme til at foreligge, og jeg troer, at der heri ligger en meget stærk Opfordring til at vise Forsigtighed ved Afstemningen over de første Punkter. Jeg beklager, at vor høitagtede Krigsminister ikke har kunnet gaae ind paa noget af de Endringsforslag, der i saa Henseende ere stillede. I det Hele taget har jeg maattet beklage, at jeg i alle disse Sager staaer i Opposition til vor høitagtede Krigsminister, men allermest beklager jeg, at jeg gjør det her. Nu kunde maaskee nogle af de ærede Medlemmer sige — ja, jeg vil dog ikke sige „sige“; thi det troer jeg ikke, de ville, men de kunne tænke det — Folkethingsmanden for Sorø Amts 4de Valgkreds har godt ved at tale saaledes; thi han er en Modstander af Hærloven, og jo dybere han kan faae den gjort, desto mere Udsigt har